

Učiteljski tovariš

Stanovsko političko glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveša«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list in članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.197. Telefon 3112

Preorientirajmo svoje javno delo

Od letošnjih počitnic, ko je priredila ljubljanska sekcija JUU tečaj za izvenšolsko delo učiteljstva, se že govori v naših vrstah o preorientaciji učiteljskega javnega dela. Radi jasnosti je pač nujno potrebno spregovoriti nekaj besed in podati nekaj načelnih misli.

Učiteljstvo se je že od prvih početkov razvoja šole in razvoja učiteljskega poklica zavedalo, da mu pripada dvojna naloga, in sicer delo v šoli in delo med narodom. Že iz davnih časov, pred 50 in še več leti, najdemo poročila o marljivem delovanju posameznih učiteljev med narodom, toda učiteljevo izvenšolsko delo je zavzelo širši obseg in razmah šele v predvojnih letih, prav posebno izrazito pa postaja v povojni dobi.

Ali je bilo to delo organizirano in sistematično? V poedinih primerih, da, toda splošno je bilo učiteljevo delo med narodom usmerjeno vedno le po lastnih subjektivnih vidikih in zmožnostih učitelja samega. Samo bežen pogled in tudi temeljito proučevanje tega učiteljevega dela v bližnji preteklosti pokaže jasno sliko, da to delo ni bilo organizirano, marveč se je vršilo iz povsem lastne iniciative in je bilo zaradi tega odvisno le od zmožnosti učiteljstva. In morda je bilo ravno to vzrok, da so se ponesrečili nekateri poizkusi organiziranja učiteljskega dela med narodom. Ne more se sicer trditi, da je bilo to delo povsod nesistematično in za narod nekoristno, pač pa so le posamezni primeri dela, ki je povsem ustrezalo potrebam naroda.

Nikakor pa ni misliti, da je bilo to učiteljsko delo med narodom nepotrebno in brez vsakega haska in uspeha, ker ni bilo enotno organizirano. Ves razvoj prosvetnega in kulturnega dela v našem podeželju je bil v ogromni večini odvisen od učiteljeve delavnosti. V mnogem gre hvala ravno učiteljstvu, da se je naš narod v skrajno težkih razmerah kulturno tako visoko dvignil. Ako prihajamo danes s klicem po preorientiranju našega javnega dela, je to že samo po sebi dokaz, da se je to delo vršilo. Da je bilo uspešno, nam pričajo nešteta priznanja iz preteklosti in tudi apel na vsa naša sodelovanja v vseh organizacijah v sedanosti. Toda vsaka doba ima svoje posebnosti in pri naša s seboj tudi nove potrebe.

Učiteljevo delo, ki je bilo povsem prostovoljno in zaradi tega nepriznано, je sedaj z zakonom priznано. Šolski zakon iz l. 1929. predvideva narodno izobraževanje, ki je poleg šole glavna učiteljeva naloga. Šola in učiteljstvo morata širiti prosveto med narodom neposredno in posredno s sodelovanjem v raznih društvih.

Dolžnosti, ki jih nalaga zakon učiteljstvu, rodijo tudi potrebo sistematičnega in organiziranega dela med narodom. To potrebo občuti predvsem učiteljstvo po deželi in dolžnost organizacije je, da gre v tem pogledu svojem članstvu na roko. Dejstvo je, da je učiteljstvo mnogo delalo in tudi doseglo mnogo uspehov v posameznih panogah prosvetnega in kulturnega dela že preje, nego je bilo to javno delo uzakonjeno. Zakaj tedaj govoriti o reorganizaciji?

Posamezni učitelji, dobri pevci, so ustanavljali pevska društva, drugi so imeli več smisla za dramatik, tretji za telovadbo, mnogi za knjižnice in slično. Bilo je tudi nekaj takih, ki so se posvetili kmetijstvu, sadjarstvu, umnemu vinogradništvu. Toda še danes je odstotek učiteljev, gospodarskih delavcev zelo, zelo majhen. In vendar je ravno to delo tako zelo potrebno. Učiteljevo javno delo je zahtevalo že v preteklosti mnogo idealizma in ga bo zahtevalo tudi v bodoče. Toda vprašanje je, katero delo rodi večje in vidnejše uspehe, ali ono, ki izhaja iz učiteljeve notranje potrebe, ali ono, ki izhaja iz potrebe naroda. Eno je gotovo, da so potrebe naroda dostikrat povsem drugačne od učiteljskih subjektivnih vidikov.

Vzemimo za primer našega kmeta, ki ljubi svojo zemljo in svojo domačijo, pa ga tare danes kriza z vso svojo težo. Vsa njegova pozornost je obrnjena v ono smer, od katere si obeta kakršnekoli pomoči v svoji težki borbi za obstanek. Išče izhoda, poizkuša vse in se bo tudi navezal le na onega, ki mu bo v tej težki borbi stal ob strani, ki mu bo dal pobudo za pametne ukrepe, ki mu bo pomagal. Seveda je v današnjih časih težko pomagati, težko svetovati, a poglobiti se v potrebe naroda ni tako težko.

Vsak učitelj, ki hoče doseči pri svojem delu med narodom uspehe, mora predvsem pridobiti zaupanje ljudi, ustvariti si teren, na katerem bo deloval. Kako pridobiti maso?

Oni učitelji, ki so se že v pretekli dobi in se še danes udeležujejo na gospodarskem polju, bodo pritrtili, da jim ni bilo treba zbirati ljudi okoli sebe in jih na vse načine vabiti, kajti prišli so sami, ker so čutili potrebo po učiteljevem nasvetu, po njegovi pomoči, saj se je učitelj poglobil v

problem, ki jim je bil najbližji. Če se je dosegel uspeh v posameznih primerih, tedaj bi bil uspeh še mnogo sigurnejši in večji, če bi se to delo organiziralo in sistematično izvedlo.

Gospodarsko delo je torej oni trdni temelj, na katerega bo moral učitelj graditi stavbo narodnega izobraževanja in nacionalne zavesti, ako hoče doseči sigurn in trajen uspeh. Toda ne zadostuje samo zavest, da je treba postaviti vse delo, s katerim hočemo doseči trajnih in vidnih uspehov, na gospodarske temelje, marveč se mora vsak učitelj zavedati, da morajo tvoriti izhodišče tega dela potrebe in interesi naroda. Le kdor upošteva dejanske potrebe naroda, bo pridobil ljudstvo za sodelovanje pri vsakem delu.

Velike so naloge, ki jih nalagata učiteljstvu narod in država. Izvesti bo moralo organizacijo državljanske vzgoje pri vseh panogah narodnih šol izvesti tudi organizacijo tečajev za državljansko vzgojo naroda. Ne smemo si prikrivati dejstva, da je nacionalna zavest med širšimi plastmi našega naroda le slabo razvita, in ravno to je dalo pobudo naši sekciji, da je priredila učiteljski tečaj za državljansko vzgojo, ki je bil v letošnjih velikih počitnicah. V prepričanju, da bo olajšalo svojem članstvu nacionalno in kulturno prosvetno delo med narodom, se je sekcija lotila te težke naloge.

Zavedati se moramo, da nam za tako delo ne zadostujejo besede. Tudi posebne retorične zmožnosti ne bodo ustvarile učiteljstvu one opore, ki mu je potrebna, ako hoče izvršiti svojo kulturno, nacionalno in socialno misijo med narodom. Vsak poedini učitelj pozna prav dobro svoje naloge in zaradi tega je nepotrebno jih tu še posebej naštevati. Potrebno je le razmišljati, kako se bo dalo vse to delo z uspehom dovršiti.

Občni zbor Učiteljskega doma v Mariboru

je bil 28. decembra 1933. v Učiteljskem domu ob navzočnosti 31 zadržnika.

Načelnik tov. Hren z zadoščenjem ugotavlja v svojem otvoritvenem govoru, da je to prvi občni zbor, ki se vrši pod lastno streho v lastnem domu, ki je bil cilj neumornega desetletnega dela in žrtvovanja učiteljstva mariborskega okrožja. Z uresničenjem tega svojega cilja je dokumentiralo učiteljstvo vsej javnosti svojo stanovsko zavednost in požrtvovalnost. Dokazalo je, da se morejo s skupnim in vztrajnim delom doseči tudi v razmeroma kratkem času lepi uspehi.

Z uresničenjem cilja pa ni prenehalo delo, ampak se je še prav izdatno pomnožilo. Zakaj dom je bil kupljen, ko se je denarna kriza bližala svojem višku. Opremljali smo ga v času, ko je vladalo največje pomanjkanje gotovine. In jeseni l. 1932. je bilo potreba v teku nekaterih kratkih mesecev poravnati račune za 100.000 Din. K vsemu temu se je pa še pridružila ovira, katero smo najmanj pričakovali. Zaradi pozne otvoritve penzionata tik ob pričetku šolskega leta ni bilo pripravljenih toliko gojencev, kolikor bi jih bilo lahko sprejeli po prostoru in kolikor bi jih želeli zaradi lažjega vzdrževanja. Zato je bila takrat pomoč posameznikov in nekaterih korporacij tem več vredna, ker je prišla res v najhujši sili. Kljub vsem tem in še raznim drugim neprilikam pa je upravni odbor s pomočjo vestnega in racionalnega gospodarstva upravnika doma, kateremu je stal ob strani zelo delaven kuratorji, prebrodil tudi tiste resnično težke čase. Danes pa lahko z zadovoljstvom in ponosom zremo tudi na to dobo, ki je že za nami. Penzionat je imel ob začetku tek. šol. leta toliko reflektantov, da jih je moral zaradi pomanjkanja prostora skoro prav toliko odkloniti, kakor jih je sprejel. Že po enem letu obstoja si je pridobil vsled dobre oskrbe, primerne uredbe in pravilnega nadzorstva sloves celo v lajskih krogih. Zato gre sigurno lepši bodočnosti nasproti.

Tajniško poročilo poda tov. Blažič. V preteklem letu je imel upravni odbor 4 seje; od teh 3 skupno z nadzorstvom. Zadruga je prejela 129 dopisov, odpisala pa 561. Večina dopisov je bila v zvezi z našo založbo. Vsi važnejši dopisi so se obravnavali na sejah. Ob koncu poslovnega leta je stela zadruga 82 člana s 118 deleži. Med zadržniki je 14 sreskih učiteljskih društev. Na dan obnove zbornice smo sicer že prekoračili prvo stotico zadržnikov, a tudi to število je še zdaleka prenizko za tako ustanovo. Zadruga Učiteljski dom bi morala imeti vsaj 1000 članov. Saj delež 100 Din ostane last zadržnika in se lahko vplača v obrokih.

Tov. Kožuh poda obširno in podrobno blagajniško poročilo, katero je na podlagi bilance še tolačil tov. Vomer. Denarni promet je dosegel zlasti vsled nakupa in opreme doma 1.918.942 Din. Že iz te vsote je razvidno, kako je delo naraslo zlasti še, če se

Delo je treba postaviti na prave in solidne temelje, pridobiti zaupanje ljudstva, ustvariti si pravilen delokrog in šele tedaj smemo računati z uspehi.

Učiteljstvo si je v zadnjih letih s svojim delom v kmetijskih in gospodarskih nadaljevalnih šolah že v veliki meri ustvarilo tak delokrog. In že postajajo vidni uspehi tega dela. Toda to ne zadostuje, delokrog moramo še povečati.

Spoznanje narodnih potreb nas dovede do gospodarskega socialnega in splošno kulturnega dela med narodom. To delo bo zahtevalo od nas mnogo truda, mnogo idealizma, a nam bo obenem ustvarilo najsolidnejšo podlago za vse naše nacionalno in prosvetno delo.

Način takega dela nas nujno sili, da preorientiramo svoje dosedanje delo od dela poedincev, ki je bilo usmerjeno po subjektivnih vidikih, k skupnemu organiziranemu javnemu udejstvovanju učiteljstva. Uspehi, ki so v tem pogledu potrebni celokupnemu narodu, bodo doseženi le, če se vse učiteljstvo loti sistematičnega in programatičnega javnega dela, ki naj služi potrebam naroda in države.

Gospodarsko delo, ki naj bo temelj vsemu ostalemu učiteljevemu delu, se ne sme smatrati kot navajanje kmeta k sebičnosti in materializmu, marveč ima namen pomagati in svetovati mu v njegovi borbi za obstanek, kajti le komur se posreči premostiti vsaj deloma to borbo, sme računati z ljudskim zaupanjem. In to zaupanje je učiteljstvu potrebno, zato hoče postaviti torišče svojega javnega udejstvovanja predvsem na gospodarsko kulturno delo, ki pa mora biti v najtesnejši zvezi s potrebami naroda.

Vse nacionalno prosvetno delo učiteljstva, postavljeno na take temelje, bo rodilo povsem sigurne uspehe. —ž.

upošteva, da ima zadruga tako različne panninge udejstvovanja kakor so penzionat in založba. Zadrugo zlasti obremenjuje vknjižen dolg, ki smo ga prevzeli ob nakupu hiše in pa terjatve dveh tiskarn za tisk slik in zemljevidov. Sicer so ta bremena v veliki meri krita z zalogo blaga, ki se kljub gospodarski krizi še vedno v zadovoljivem obsegu razpečava, vendar dolg je dolg, ki ga je potreba odplačevati in obrestovati. Čisto premoženje zadruge je znašalo ob koncu poslovnega leta po odpisu 2% nepremičnin in 15% premičnin 595.536 Din.

O blagajniškem poročilu se razvije daljša debata. Tovarišica Anka Mešičkova poudarja kot predsednica kuratorija, ki se je vsak mesec sestajal k sejam, da je penzionat zaključil prvo poslovno leto kljub silno neugodnim razmeram s prebitkom blizu 4000 Din. Tak zaključek pa je bilo možno doseči s skrajno racionalnim gospodinjstvom in pa deloma s prenočninami. Zakaj dijakov je imel v prvem letu penzionat najvišje število 16, najnižje pa 12. Prenočila pa je v penzionatu vsega 241 oseba, ki so imele skupno 931 prenočnino. Med temi je bilo 6 družin z 21 člani, ki so bivali dalj časa o počitnicah v penzionatu in imele tudi vso oskrbo. Penzionat je nudil streho tudi 6 društvom s 83 člani. Letos je pričakovati še boljše rezultate, ker je penzionat polno zaseden. Žal pa, da letos ni

JOS. GOSAK, Teharje:

Kmetstvo nadaljevalnim šolam

Na širši odborovi seji se je razpravljalo o vprašanju, kako izvesti neko notranjo duhovno vez kmetstvo nadaljevalnih šol v zakroženih gospodarskih notah, da bi se medsebojno popolnjevale in podpirale.

Voditelji kmet. nad. šol bi se o svojih opazovanjih, potrebah, težavah itd. obračali na praktičnega tovariša v bližini, bodisi ustno, bodisi pismeno ali celo po kroških ter bi tako skušali skupno reševati pereče probleme. Marsikatera navidezna težava bi se razjasnila, prišlo bi do poglobljenega dela, širše zasnove in do vedno večjega ter plodnejšega razmaha kmet. nad. šolstva.

Problem tega šolstva ni samo didaktičko šolski, ne sloni le na teoretičnih ugotovitvah, marveč črpa iz živiga, plodnega življenja, iz katerega jemlje in kateremu daje.

Didaktički formalizem v kmet. nad. šoli je ena največjih napak; tak postopek vodi k mrtvilu in zatira v kali vse načelne tendence.

Zato so skupni razgovori, sestanki ali vsaj pismene pobude večjega pomena, kot se vidi na prvi pogled. Potrebna pa je ta vez tudi v organskem oziru, da ohranja naš medsebojni duhovni kontakt in prinaša nove opoldine misli k čim čvrstejši konsolidaciji kmet. nad. šole.

Vsi moramo biti prežeti pravih principov o vzgoji in pouku doraščajoče kmetске

več mogoče dati prenočnin — razen o počitnicah in daljših odmorih — ker ni prostora.

Dalje se je poudarjalo, kako velikega moralnega kakor tudi gmotnega pomena so priložnostna darila za UD. Ob raznih jubilejih in svečanostih, ob veselih in žalostnih dogodkih se spominjamo vsaj v lastnih vrstah Učiteljskega doma.

Ob tej priliki poda tov. Hren kot upravnik založbe poročilo o stanju in razpečavanju zaloge. V tem poslovnem letu t. j. od 1. julija 1932. do 30. junija 1933. se je razprodalo: Prekmurskih pravljic 41, šola v nebesih 66, drž. grbov 90, šol. slik Bled, Žetev, Čas in jesen 514 ter 20.109 raznih ročnih zemljevidov. Vsekakor bi lahko šole segle bolj tudi po drugih založenih predmetih in ne samo po ročnih zemljevidih. Stenske šolske slike so tako primerne in tako prvovrstno izdelane, da so pri pouku neobhodno potrebne. Razen tega imajo tako nizko ceno, da si jo lahko nabavi tudi v sedanjih razmerah vsaka šola, ker nudi UD razne ugodnosti pri poravnavi računov. — Razne v založbo ponudene predmete pa je morala zadruga odkloniti, ker v sedanjem položaju ne more preveč investirati v blago.

Po izčrpani debati poda tov. Klemenčič poročilo nadzorstva. Nadzorstvo je v dneih 27., 28. in 30. novembra podrobno pregledalo vse poslovanje zadruge. Uverilo se je, da so bili posli zadruge v tem letu res izredno obilni in množični. Našlo pa je vse v najlepšem redu. Zato predlaga tov. blagajniku kakor tudi celokupnemu upravnomu odboru razrešnico, ki je bila sprejeta soglasno.

Na dnevnem redu obč. zbora je bila tudi točka o izpremembi pravil. Po daljšem razmotrivanju pa je prišel občni zbor do soglasnega zaključka, da izprememba pravil ni potrebna, ker so tozadevne točke v pravih dovolj jasne in prožne.

Pri slučajnostih se je sprožila misel o penzionatu za učiteljske hčerkе, ki študirajo v Mariboru. Ugotovilo se je, da je tak penzionat nujno potreben. V sedanjem domu pa je koedukacija iz raznih razlogov izključena. Na to bi se moglo misliti še le pri prizidavi, ali pa z nakupom kakega sosednjega poslopja. Toda v sedanjem času moramo žal to misel opustiti. Ako pa najde UD med učiteljstvom dovolj razumevanja ter moralne in gmotne opore, pa se more tudi ta zamisel uresničiti morda že v nekaj letih.

Nadalje se je sprožila misel, da bi se ustanovila v Mariboru Učiteljska kreditna zadruga po vzorcu kreditnih zadrug drž. uslužbencev. Vsekakor bi bila v Mariboru taka zadruga potrebna. Sklene se stopiti v stik z vsemi sreskimi uč. društvi v območju Maribora, da se zve njihovo mnenje v tej zadevi.

Razpravljalo se je še nekatere zadeve glede založbe in penzionata, ter se je doseglo v vseh vprašanih popolno soglasje.

H koncu poudarja tov. Vauda, da je učiteljstvo na podeželju vse premalo poučeno o veliki važnosti in delu UD za napredek in koristi šole in uč. stanu. On sam si niti ni mislil, da je to delo tako veliko, vsestransko in tako dobro vodeno. Zato je potrebno najti pota in sredstva, da bo učiteljstvo o tem delu informirano, pa se bo še večjo vnemo posvetilo delu za naš dom.

Tov. načelnik obljubi, da se bo tudi to po možnosti zgodilo, zlasti še, ko bo sekcija priredila po vseh sreskih učiteljskih društvih stanovsko gospodarski dan.

Nato zaključijo lepo uspešno občni zbor.

mladine, s katerimi stoji in pade vrednost te velevažne institucije med kmetiskim narodom.

Obračamo se zato na vse ob koncu navedene tovariše poverjenike, da storijo svojo moralno dolžnost ter sami iščejo stikov s kmetsko-nad. šolami svojega okrožja, dajejo potrebne pobude ter se v zadevah, ki jih ne morejo sami rešiti, obračajo za pomoč na odbor.

Začasno je odbor določil naslednja okrožja s poverjeniki:

1. Prekmurje: tov. Jos. Titan v Puconcih.
2. Slov. gorice — ljutom. srez: tov. M. Wenigerholz v Središču.
3. Maribor, sreza desni in levi breg: tov. Fr. Kramer v Št. Petru.
4. Dravograd, Slovenjgradec: tov. K. Doberšek v Prevaljah.
5. Celje, Konjice, Laško: tov. Gosak, Teharje.
6. Šmarje, Brežice: tov. M. Verk, Sv. Križ pri Rog. Slatini.
7. Litija, Novo mesto, Krško: tov. L. Kolenc v Zagorju.
8. Metlika, Črnomelj: tov. I. Čekada, Sijni vrh.
9. Logatec, Ljubljana okolica: tov. I. Dolgan v Planini.
10. Kamnik, Kranj, Radovljica: tov. I. Ostanek, Vodice.

Potek razprav za izredno skupščino in sporazum v JUU

POSLOVNIK ZA SKUPŠTINE I ZBOROVE JUU.

Predlog za vanredno skupščino 4. III. 1934 u Beogradu. Saglasno primljen na sednici sviju predstavnika banovinskih sekcija JUU.

Na osnovi čl. 33 pravila JUU predlaže se Glavnoj skupštini ovaj poslovnik za skupštine i zborove JUU na odobrenje.

Sastanak delegata i verifikacija njihovih punomoćja.

§ 1. Onaj dan u koji je skupština sazvana svi su delegati dužni biti u zakazano vreme na zakazanom mestu skupštine, a na skupštini moraju ostati sve dok predsednik skupštine ne zaključi.

§ 2. Skupštinu otvara predsednik nadležne organizacijske jedinice. Sekretarske poslove vode delegati. Spisak skupštinskih sekretara predlažu predstavnici sekcija odnosno sreskih društava. Skupština izabire sekretare za svaku skupštinu napose na predlog predsednika skupštine.

§ 3. Već na početku skupštine moraju svi delegati predati predsedniku svoja punomoćstva, koja sadržaju ime korporacije koju delegati zastupaju, datum izbora, žig i drugo potrebno. To mora da je vidljivo iz poziva što ga donosi svaki delegat sa sobom.

§ 4. Društva i sekcije dužne su predstavnikom predložiti odmah na početku skupštine spisak izabranih delegata i punopravnih, punomoćnih članova.

§ 5. Skupština izabire posle toga verifikacioni odbor, koji se sastoji od 10 članova za glavnu i tri člana za banovinsku skupštinu. Ako se podnosi jedino jedna lista, izbor se vrši aklamacijom, u protivnom tajnim glasanjem po proporcionalnom sistemu.

Rezultat izbora utvrđuje predsednik.

§ 6. Verifikacioni odbor bira sebi predsednika, sekretara i jednog ili više izvestilaca. Verifikacionom odboru upućuje predsednik punomoćstva, spiskove punopravnih članova skupštine i sve eventualne žalbe protiv izbora delegata, i te žalbe moraju da budu pisane. Verifikacioni odbor mora odmah početi sa radom i prvi podneti skupštini izveštaj.

§ 7. Dok je verifikacijski odbor podneo svoj izveštaj, pristupa skupština pretresu toga izveštaja.

Svaki delegat, dok mu izbor nije eventualno poništen ili mandat osporen, ima pravo prisustvovati i rešavati u skupštini, osim o svome mandatu.

§ 8. Pošto se izveštaj pročita, stavlja se na pretres prvo predlog o mandatima koji nisu osporeni. Debata o njima može da traje najviše po sata a delegati mogu da govore najviše po pet minuta. Posle toga se glasa po tim mandatima u celini. Zatim se vrši pretres o izveštaju verifikacionog odbora za poništene i osporene mandate, t. j. ako ima takvih slučajeva. Ta rasprava može trajati najviše jedan sat a delegati, čiji su mandati u pitanju, mogu govoriti najviše deset minuta, i ostali pet minuta. O osporenim mandatima glasa se za svakog slučaj napose.

Delegati čije mandate skupština nije verifikovala moraju napustiti posle glasanja delegatska mesta.

§ 9. Glavni odbor može po potrebi tražiti da delegati dadu pre početka skupštine naročitu izjavu, da će čuvati ugled i interes staleža i organizacije, poštovati pravila i poslovnik te da će se pokoravati odredbama predsedništva te skupštinskog disciplinskog odbora.

§ 10. Slučajevi, u kojima učitelj ne može da bude član ili delegat, vide se iz 15 i 25 člana pravila JUU.

Predsedništvo skupštine.

§ 11. Predsedništvo skupštine sačinjavaju: predsednik dotične organizacijske jedinice, potpredsednici, sekretar jedinice i na glavnoj skupštini predstavnici sekcija.

§ 12. Skupštinske poslove vode posle svršene verifikacije i potpredsednici, odnosno na glavnoj skupštini i potpredsednici sekcija po redu kako odredi upravni odbor.

§ 13. Sekretar jedinice dužan je brinuti se: da su skupštinski sekretari na svom mestu, da imaju potreban materijal, da dobiju svu potrebnu prepisku, da vode i blagovremeno predaju zapisnike sa potpisima. Po sporazumu s predsedništvom on daje i novinarima potreban materijal za izveštaje.

§ 14. Ako koji član skupštinskog časnštva dađe ostavku na svoj položaj smatraće se rešenim onda, kada skupština primi k znanju ovu ostavku.

§ 15. Dužnost je predsednika da objektivno i nepristrano vodi sednice i održava red, da se stara o urednom otpravljanju poslova skupštinskog sekretarijata, kao i dostojanstvo i bezbednost u skupštini i odborima. Stara se i za to, da rad u odborima ne zastaje i da se ne prekida.

Onaj koji predsedava, ne sme da debatira i glasa.

§ 16. Dužnost skupštinskih sekretara je, da beleže tok debate, predloge, rešenja i ishod glasanja, te sastavljaju zapisnike. Zapisnik moraju svršiti do svake naredne sednice, a potpisuju ga svi.

Skupštinski odbori.

§ 17. Za proučavanje predloga i drugih predmeta skupštinskog rada, bira skupština pojedine odbore. Ti su odbori stalni, ili privremeni za proučavanje pojedinih pitanja. Stalni odbori su: 1) verifikacioni; 2) finansijski; 3) odbor za proučavanje izveštaja uprave; 4) skupštinski disciplinski odbor i t. d.

Privremeni odbori se biraju za proučavanje predloga koje predlaže skupština uprava, odnosno društva i sekcije, kao i za proučavanje ostalih predmeta, za koje skupština smatra, da je potrebno uputiti ih u naročiti odbor.

§ 18. Svi se odbori biraju po kandidacionim listama, koje moraju biti potpisane po propisima predviđenim za proporciju na osnovi čl. 22 pravila.

Ako bi se podnela samo jedna lista, izbor se vrši aklamacijom. Ako je više lista izbor se također vrši aklamacijom, ako nije poseban pismeni zahtev za tajno glasanje. Ovaj zahtev mora da bude potpisan od onoliko broja punopravnih članova koliko se traži i za podnošenje liste.

Izabrani se kandidati dele po proporcionalnom sistemu.

§ 19. Skupštinski odbori imaju po 12 članova za glavnu skupštinu, a od 3 do 9 članova za banovinske skupštine.

U pojedinim stručnim pitanjima može uprava Udruženja da odredi posebne eksperte kao izvestioce skupštini.

§ 20. Svaki će odbor izabrati (većinom glasova) sebi predsednika i sekretara, a o svom radu vodi kratak zapisnik.

Mesto i vreme odborskih sednica objavljuje skupštinsko predsedništvo posle izbora pojedinih odbora.

Predsedništvo skupštine dostavlja najstarijem članu svakoga odbora sav potrebni materijal i prepisku.

Do konstituiranja odbora predsedu u odboru najstariji član.

U zapisnik se unose imena sviju prisutnih i odsutnih odborskih članova, pismeno predani predlozi, zaključci i ishod glasanja. Skupština može odrediti i rok do koga treba odbor

da podnese izveštaj. Ako se odbor ne drži toga roka, ili nema kvoruma, ili nije za rad sposoban, može skupština izabrati nov odbor.

Odbor može da radi, ako je prisutno 2/3 odborskih članova.

Zaključci su punopravni ako glasa za njih natpolovična većina prisutnih članova; ako je jednaki broj glasova za i protiv, smatra se da je predlog primljen.

Na mesta odborskih članova, koja se uprazne odrekom, dolaze na listu, odnosno potpredsednik imenuje nove. Otklonjenje izbora smatra se opravdanim samo onda, ako se iskaže odmah posle izbora.

§ 21. Kada odbor završi svoj rad, izabere jednoga ili više izvestilaca, koji će u skupštini čitati izveštaj i predlog odbora.

U slučaju, kad se odbor podeli na većinu i manjinu, obe strane imaju svoga izvestioca.

Odvajena mišljenja bilo u načelu ili kod pojedinih pitanja o kojima se u odboru rešava, a koja se predlože i obrazloži, izneće se zajedno sa izveštajem većine pred skupštinu, gde to može da brani član odbora koji se tako odvojio u mišljenju.

Odbor je dužan predati svoj izveštaj skupštinskom predsedništvu najkasnije pola sata po završenom pretresu. U odborskim zapisnicima se mora uvesti početak i svršetak odborskih sednica.

§ 23. Odbori mogu u pojedinim pitanjima putem svojih predstavnika saslušati upravu ako to traži jedan član odbora.

§ 24. Za sednice treba spremiti naročite prostorije, da ne budu smetani u radu.

Na lokalima gde zasedaju odbori mora biti označeno ime odbora i imena izabranih članova ovog odbora.

§ 25. Sednice odbora vrše se kada plenum ne radi, a u vreme kada radi plenum onda ako to skupština odobri.

Sednice skupštine.

§ 26. Sednice skupštine otvara i vodi predsednik. mogu ih voditi i potpredsednici, ili na glavnim skupštinama potpredsednici sekcija po odredbi predsednika.

Predsedavajući vodi brigu, da skupština radi tačno po pravilima i poslovniku i da se stalno očuva potpuni red.

§ 27. Sednice su za članove JUU javne, kako određuju nadležna pravila JUU. Ali se one mogu pretvoriti i u tajne, kada to u općem interesu zahteva predsednik skupštine ili uprava, zatim na banovinskim skupštinama 1/3, a na glavnim 1/2 delegata, i ako to skupština zaključi. O ovom predlogu glasa se bez debate. Predmeti o kojima se bude savetovalo u tajnoj sednici pretresaću se, ako bude potrebno, i u odborima tajno, pa to i ostaje tajnom za sve, osim za punopravne članove skupštine. Ako se komu delegatu dokaže, da nije očuvao tajnu, može ga skupštinski disciplinski odbor izključiti od daljnjih tajnih sednica; ili ga predati staleškom sudu da postupa protiv njega.

Izjave, predlozi i izveštaji uprave na tajnim sednicama mogu se predati staleškoj i ostaloj javnosti jedino dopuštenjem uprave.

§ 28. Dnevni red skupština sastavljaju nadležni odbori u smislu odredaba pravila JUU. Dnevni red može promeniti jedino skupština posebnim zaključkom. Predmeti po dnevnom redu, koji se nisu mogli rešiti na jednoj sednici postavljaju se na prvo mesto u dnevni red naredne sednice. Ako se dnevni red nije mogao provesti zbog nemanja kvoruma može predsednik zaključiti skupštinu i pre svršetka dnevnog reda. No delegati imaju pravo tražiti od predsedništva da se pre toga ustanovi kvorum.

§ 29. Zapisnik skupštine vodiće izabrani sekretari redom koji odredi predsednik. Zapisnici se čitaju početkom svake naredne skupštinske sednice, ukoliko § 45 ovog pravilnika ne dopušta drugačije. U zapisnik se beleže: 1) saopštenje predsedništva i uprave, 2) predmeti o kojima je skupština rešavala i njezina

rešenja, kao i način glasanja te broj glasova za i protiv kod poimeničnoga glasanja i 3) predmeti za koje skupština još posebno reši da se uvede u zapisnik. U zapisnik se upisuju imena govornika za i protiv, a govori se ne pišu u zapisnik, ako ih govornici napisane ne predlože sekretarima odmah posle sednice. Sekretari ih u tom slučaju prilože zapisniku.

§ 30. Zapisnici se po pročitavanju overavaju na idućoj sednici. Na predlog delegata mogu se vršiti u zapisniku ispravke, o čemu rešava skupština na osnovu § 45 ovog poslovnika.

§ 31. Pre nego što se pređe na dnevni red predsednik može da daje skupštini saopštenja koja su u vezi sa skupštinskim radom.

§ 32. Pravo govora na skupštinama proizilazi iz pravila JUU. Članovima upravnih i nadzornih odbora te stručnim ekspertima može predsednik dopustiti, u slučaju potrebe da daju objašnjenja za skupštinu u predmetima koji se raspravljaju.

§ 33. Niko ne može govoriti na skupštini pre nego što traži i dobije reč od predsednika.

§ 34. Predsednik daje reč po redu prijave, izuzimajući slučajeve kada je ovim poslovnikom drukčije određeno. Predsednik može tražiti da se govornici prijavljuju i listićima. Prijave za reč beleže se po redu na listama govornika 1 za, 2 protiv i 3 u načelu, i te se sve tri liste prijavljenih govornika objave skupštini pre početka same debate.

Članovima uprave daje se reč uvek, kada je traže u cilju objašnjenja stvari o kojoj se debatira.

O tome odlučuje predsednik.

Delegatu koji bi hteo da govori o povredi poslovnika, pravila ili dnevnoga reda, ako ju je primetio, sa strane predsedništva ili u raspravi daje se reč dok je traži. Njegov govor može trajati najviše 5 minuta, a o tomu istom slučaju ne može govoriti više ni jedan drugi delegat.

Ako i posle predsednikova objašnjenja govornik ostaje pri svom gledištu, da su povredena pravila, poslovnik ili dnevni red, predsednik odmah predlaže skupštini da bez rasprave reši to pitanje.

U slučaju da predsednik primeti da se ta pitanja o povredama učestano ponavljaju u cilju smetanja ili odugovlačenja skupštinskog rada, može on predložiti skupštini, da se takva pitanja više ne pokreću u toku te sednice. Skupština o tome rešava bez rasprave.

Interpelantu, komu je skupština dva puta odbila interpelaciju o povredi pravila poslovnika ili dnevnog reda kao neosnovanu, ne dopušta se dalji upiti u tomu pravcu.

§ 35. Delegati se prijavljuju za reč dok predsednik oglasi raspravu o ovom predmetu.

Kod izveštaja pojedinih odbora prijavljuje se za reč dok se odborski izveštaj najavi skupštini. Prijavljuje se lično, usmeno ili pismeno ili posredstvom drugoga delegata. Svaki prijavljeni delegat dužan je ujedno izjaviti, da li će govoriti za ili protiv predmeta, kao i to, da li će govoriti u ime svoga društva, u ime neke grupe delegata i kolike (ako predsednik traži, mora predložiti i pismeno njihova imena), ili u ime svoje lično.

Svaki prijavljeni govornik može svoju reč da ustupi drugom prijavljenom govorniku, ali posle toga nema više prava da traži reč u istom predmetu.

§ 36. Osim članova uprave i izvestilaca u jednom predmetu ne može niko više da govori nego jedamput, osim ako mu to skupština naročito dopusti na predlog predsednika.

Pretres u načelu i pretres u pojedinostima smatraju se kao posebni predmeti.

§ 37. Kad rasprava počne, predsednik će dati reč prvom prijavljenom govorniku za, a potom jednom prijavljenom govorniku protiv, t. j. koliko ih ima. Predsednik će paziti, da posle jednog govornika protiv dađe redovno reč jednom govorniku za, odnosno koji govori u načelu. Izvestilac imađe prava na zaključnu reč u svakoj debati.

Smučarski tečaj

(Nadaljevanje.)

Gotovo je, da tak tečaj zahteva predvsem reda in discipline, vsaj u času, ki je namenjen izključno vežbanju. In poudariti je treba, da so vsi pokazali za red in disciplino kar največ razumevanja. Učiteljeva beseda in ukaz sta zalegla, čim sta bila izgovorjena. Ob sedmih budnica, ob osmih na vežbališču! Ta ukaz je menda zahteval največ samopremagovanja. Pa je le šlo. Jutranja gimnastika je dala vsem novih sil in razpoloženje za izdatno dnevno vežbanje na smučeh. Vežbanje se je pričelo pri najprimitivnejših začetnih smučskih gibih, to so padanje in vstajanje, preko korakov, vzponov, smuka, plugeve zavore, kristanij, da, prav nič pretirano, do telemarka. V osmih dneh si vse to prisvojiti ni malenkost. Da pa ne bo kdo mislil, da smo ždeli vsak dan od zore do mraka na enem in istem kraju, naj še omenim, da smo v tem času napravili nekaj krasnih izletov, izmed katerih bosta ostala udeležencem dva v trajnem spominu, in sicer na Mrzli Studenec in Galetovec. Za prvega smo porabili skoraj ves dan. Ni bilo sonca, snežilo je. Toda kdo bi pomisljal? Zasneženi in premočeni, pa tudi utrujeni smo po triurnem dricanju prispeli do kantine, ki je bila dobesedno pod snegom. Najbolj so trpeli oni, ki so vkljub prepovedi postrgali drsni na smučeh, zaradi česar se jim je sneg obupno kopitil. S posušenimi in na sveže premazanimi smučmi smo se vrnili v poldrugi uri nazaj na Gorjuše. Strmine in ride v Glogači niso prizanašale. Ena smuč se je polomila, Pa kaj zato? Drugo jutro je že z diplomno znova zadričala po

snegu. In kako pomosna je bila na to! Izlet je zahteval napora, toda nikogar ni bilo, ki bi zamudil večerno predavanje in jutranjo gimnastiko. Izlet na Galetovec nam je pa pokazal vse pokluške lepote gozda, napor pa je bil nagrajen s krasnim razgledom. Panorama z Galetovca se ne da opisati. Na nasprotni strani vse Karavanke od Peča do kamniških planin, proti vzhodu Mežaklja, Ratitovec, Blegaš vse do Krma, proti jugu dolga vrsta Črne prsti, na zahodu pa je stal vneec triglavskega pogorja nekoliko zavrt v meglo. Smuknili smo po senoženih in v mraku smo bili doma — na Gorjušah. Nedeljska karavana tridesetih smučarjev je bila kaj impozantna. Mnogo jih je bilo, ki so se vozili prvič na smučeh k maši. Na koro smo pomagali vnetim gorjuškim pevcem s tenorji, soprani in basi, zaradi česar je bila vsa pozornost cerkve obrnjena na kor. Edinstveno silvestrovanje, ki je bilo tudi v tečajnem programu, bo ostalo vsem nepozabno. Torkarjeva domačija je žarela od veselja in razpoložnosti. Ko je velik kravji zvonec oznanil polnoč in prihod novega leta, je izšel zvezek glasila gorjuških smučarjev. Te »cajtunge« nosijo do malega vso zgodovino učiteljskega smučkega tečaja. List je bil bogato ilustriran, pa tudi pesmi, posvečenih raznim genialnim tečajnim smučarjem, ni primanjkovalo. Malokdo se je spomnil na jutranjo gimnastiko, in kdor se je, se je vdal v božjo voljo.

Poseben del tečajnega programa so tvorila večerna predavanja, ki so imela po svoji snovni plati predvsem ta namen, da so pokazala in odprla pot do vseh tistih spoznanj in vrlin, ki so nujno potrebne vsakemu pravemu smučarju. Preko zgodovine smučanja na splošno in še prav posebej zgodovine smu-

čanja pri nas smo slišali zanimive stvari o smučski opremi, pri čemer se je gledalo predvsem na to, da se uporablja pristna domača smučska terminologija. o vrstah snega, mažah in mazanju smuč, potem o alpskem smučanju, nevarnostih v gorah, ki preže dan na dan in katerih žrtev lahko postane vsak, ki hodi po kraljestvu belih žena nepoučen in z zaprtimi očmi, po čemer smo prišli do prve pomoči, kateri je bil namenjen večer za teorijo, drugi za prakso. Skoraj romantično razpoloženje je bilo vsak večer v Gorjuški šoli, ko so posedli šolske klopi — sami učitelji in učiteljice in so ob svitu petrolejke pazljivo poslušali. Še to naj bo omenjeno, da so se vabilu odzvali tudi domačini, katere je predvsem zanimala prva pomoč.

Predzadnji dan smo imeli priprave za lov na lisice. Senzacija dneva. Izbrali smo najboljši par, ga opremili z repi, za kar so služile navadne rute in ga pognali skozi špalir zasledovalcev, ki ni štedil s kepami. Pol ure za tem so bili spuščeni zasledovalci. Solnce je prijetno sijalo in omogočalo razgled in zasledovanje. Med tem, ko so lovili lisice in lisjaka, so pripravljali pri Torkarju past. V sneg so skopali meter in pol globoko, tri metre dolgo in en meter široko jamo, jo pokrili z vejami in nanje nasuli snega, da se ni nič ločila od okolice. Na obeh straneh jame je bil meter visok sneženi zid. Past je bila pripravljena. Sledilo je mrzlično uganjanje, kako se bo odločila usoda lisice in lisjaka. Po dveurni gonji pridejo prva poročila: Lisica ujeta. Kmalu za tem: Lisjak se je ujel. Svečan sprejem je bil pripravljen. Morala sta skozi snežna vrata, pri čemer jima je seveda zmanjkalo tal in oba sta ostala v pasti. Takrat je pričelo deževati snega od strani in vzvišja

kakor na sodnji dan. Zmagovalca prav za prav — zmagovalci, sta prejeli nagrado, vsaka po eno — klobaso.

Zadnji dan! Slovo. Težko je bilo. Gorjušanom, s katerimi smo živeli v naravnost bratskih odnosih, je bilo morda še težje kot nam. Tako dobrih ljudi ni mnogo na svetu. Vsak je nesel s seboj kakšen spominček z Gorjuš. Ali čedro ali jurčka, ali tabakiro, če pa tega ne, pa coklice. Same gorjuške specialitete. Naše vrle kuharice pa so naredile še vsakemu pristni gorjuški pušlec. Za odhodnico smo zapeli našo gorjuško himno:

Moj fantič je v Gorjuše vandroval...

naš Torkar je njegov patron...

Moj fantič je v Gorjuše vandroval...

maj fantič se je smučat šel...

Zastoj sem ga doma čakala...

v Gorjušah si je drugo zbral...

Preko Ogorelka in Mrzlega Studenca smo se vrnili na Bled, kjer nas je čakal že naš dobri Peter z vso prtijago. Zapeli smo tisto: »Oj zdaj gremo... nazaj še pridemo.« Peter si je obrisal solzo, krepko stisnil vsakemu roko in šel počasi, pred volom stopajoč, nazaj — v Gorjuše.

Blejski zvon želja se je oglasil. Prisluhnili smo mu. Naše želje so bile: Prihodnji božič spet na Gorjuše. Takrat pa, če Bog da, bo stal v tem prelepem pokluškem raju — učiteljski smučarski dom.

Šef + mah.

§ 38. Ako delegat fraži reč radi ispravke svoga navoda, koliko je taj dao povoda kakvom nesporazumu, ili izazvao potrebu lične odbrane, onda će mu se dati reč odmah po svršetku govora prethodnika. U tom slučaju govornik ne može govoriti duže od 5 minuta, i može pored lične odbrane ispravljati samo pogrešno navedene činjenice iz svoga govora.

Koliko predsednik smatra da dotični delegat nije izazvan drugim govornikom, on mu neće dati traženu reč. Ako delegat nije zadovoljan predsetnikovim rešenjem, o stvari odlučuje skupština bez rasprave.

Ako je više govornika izazvano na ličnu odbranu ili ovakva objašnjenja, predsednik će im davati reč po redu prijave.

Ovim se paragrafom ne mogu koristiti delegati koji su prekidanjem i upadicama izazvali govornika da o njima govori, odnosno da na njihov izazov reagira. Svaki govornik u pravilu mora govoriti s mesta određenoga u izveštioce, osim kada govori o poslovniku ili u ličnoj stvari, odnosno ako daje kratka objašnjenja i pitanja tada, može da govori i sa svoga mesta.

§ 39. U načelnoj raspravi govori delegata koji govore u ime grupe mogu trajati najduže 20 minuta, govori ostalih delegata mogu trajati najduže 5 do 10 minuta. U posebnosti raspravi mogu govori delegata koji govore u ime grupe trajati najduže 10 minuta, a govori ostalih delegata 5 minuta.

U ime jedne te iste grupe mogu govoriti u istoj stvari najviše dva delegata.

Pod grupom se razume najmanje 10 delegata, čija imena predlaže govornik zajedno s prijavom za reč, i to pismeno i sa potpisima onih u čije ime govori.

§ 40. U načelnoj debati može skupština zaključiti u slučaju potrebe, koliko će vremena trajati specijalna debata. Ovo se odlučuje bez diskusije. Na predlog 1/3 delegata glavne skupštine, 30 delegata banovinske skupštine i 15 članova sreske skupštine može skupština većinom glasova rešiti da se rasprava zaključi. Pre toga imaju pravo govoriti još po jedan delegat za i protiv, te izvestilac i pretstavnik uprave.

§ 41. Govornik može govoriti samo o pitanju, koje je na dnevnom redu. U govorima se ne mogu dirati stvari privatnoga života i ličnih prilika, kao ni međusobnih zvaničnih odnosa.

U debati je zabranjeno doslovno čitanje govora ili referata. Isto tako je zabranjeno iznošenje dokumenata koji nemaju veze s predmetom. Predsednik poziva govornika da se drži predmeta, ako se od njega udalji. Posle drugoga poziva a prilikom trećega slučaja oduzima predsetnik govorniku reč.

Osim predsetnika niko drugi ne može prekidati govornika niti ga opominjati na red.

Zabranjeno je svako smetanje slobode govora.

Ko smeta slobodu govora, predsetnik ga poziva na red, i to se beleži u zapisnik. Ako to čini koja grupa, označuje se u zapisnik i ta grupa.

§ 42. Sednice skupštine zaključuje predsetnik uz njezin pristanak, objavivši dnevni red, dan i sat naredne sednice.

Red poslova u sednici.

§ 43. Sreske i banovinske skupštine počinju čitanjem zapisnika prethodne sednice, ako zapisnik nije overovljen po skupštinskim overovačima kojih je u tom slučaju 3—5. Svaki punopravni član skupštine ima pravo pregledati zapisnik prethodne sednice. Na pitanje predsetnika, da li ko šta ima da primeti na zapisnik, ako niko ništa ne primeti, predsetnik objavljuje pre prelaza na dnevni red da je zapisnik primljen. Na glavnoj se skupštini u pravilu čitaju zapisnici.

Ako ko daje primedbu zapisniku, onda se postupa po §§ 29 i 30 ovog poslovnika. Debata o zapisniku može da traje najviše 1/4 sata.

§ 44. Pre prelaza na dnevni red, uprava i predsetništvo odgovaraju na interpelacije predane po pravilniku. Rasprava na kratka pitanja može da traje najduže 1/4 sata, a o saopštenjima se ne vodi debata.

Uprava može davati svoja saopštenja na sednici u svako vreme.

Podnošenje predloga za skupštinu.

§ 45. Predloge skupštini mogu podnositi društva i sekcije kao zaključke upravnih odbora i zborova, te izvršni, upravni i glavni odbor.

Svaki predlog mora da bude podnesen pismeno sa obrazloženjem i navodom zaključka sreske ili banovinske ili glavne skupštine, i kao i s ishodom glasanja o tomu predlogu.

Delegati mogu podnositi svoje posebne predloge samo pismeno, isto ako ih sopotpiše na glavnoj skupštini 50, a na banovinskoj i

sreskoj 1/3 punopravnih članova; po potrebi predsetnik ima prava da ustanovi taj broj glasanjem.

Predlogi upravnih odbora, društva i sekcija moraju biti predani najmanje 10 dana pre skupštine; izuzimaju se odluke banovinskih skupština, ako se ne drže barem deset dana pred glavnu skupštinu.

§ 46. Svaki predlog upućuje predsetništvo nadležnom skupštinskom odboru.

Za opširnije predloge mogu se izabrati naročiti odbori po odredbama ovog poslovnika. Skupština rešava za svaki slučaj napose.

Kad predlog i izveštaj dođe na dnevni red, o njemu se prvo otvara načelna debata. Po tom se glasa, da li se predmet u načelu prima ili ne prima.

Ako se predlog u načelu prima, skupština raspravlja njegove pojedine odeljke (glave), o po tomu se ponovno glasa o predlogu u celini.

Splošne vesti

— Sklep I. polletja na narodnih šolah in proslava Sv. Save. Po odredbi kraljevske banske uprave je zaključek prvega polletja zadnje soboto v januarju z razdelitvijo dijaških knjižice po rednem pouku ob 11. uri pri dopoldanskem, odnosno ob 15. uri pri popoldanskem pouku. Ker pade letos zadnja sobota v januarju na 27. januarja, katerega dne se ima vršiti ob pouka prostem dnevu tudi proslave Sv. Save, je odredjeno, naj vsa šolska vodstva združijo zaključek I. polletja s proslavo Sv. Save. Po službi božji naj se vrši primerna proslava skupno za vsa šola in občinstvo, po proslavi pa je razdeliti mladini dijaške knjižice.

— Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani bo izdala v začetku leta 1934. »Stalež šolstva in učiteljstva ter prosvetnih ustanov v dravski banovini po stanju 1. januarja 1934. Stalež bo obsegal vse šole, tečaje in prosvetne ustanove v banovini s podrobnimi podatki krajev, šol, tečajev in učiteljstva s statistiko vseh kulturnih ustanov v kraju, srezu in banovini.

— Šolski časopis. Odbor za sestavo poizkusne številke šolskega časopisa pri sekciji JUU za dravsko banovino prosi vse tovariše in tovarišice, ki žele sodelovati v tej številki, ki bo izšla v prvi polovici letošnjega marca, naj dostavijo rokopise na naslov tov. Jožeta Županičiča, učitelja na osnovni šoli v Litiji. Rok do 1. februarja t. l.

— Strelske družine so dobile svojo koračnico. Pred kratkim je izšla nova slovenska skladba »Strelska koračnica« za moški zbor, katero je skomponiral na besedilo g. A. Mohorja, tajnika strelske družine v Mariboru, profesorica drž. učiteljske šole Ervina Popas v Mariboru, in jo tudi sama založila. Skladba je bojevitá, melodiozna in lahko izvedljiva, da jo zamorejo proizvajati tudi podeželske strelske čete. Z ozirom na dejstvo, da je to raj skladba namenjena strelcem in je nositeljica jugoslovanske nacionalne ideje, jo vsem strelskim družinam toplo priporočamo. Da je nabava v večji množini tem lažje mogoča, je cena izvodu le 5 Din. Dobiva se v samozaložbi skladateljice v Mariboru, Maistrova 3.

— Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Žirovnik. Druga preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1933. Pred več nego 50 leti je takrat mladi, za vse lepo in dobro navdušeni, vsestransko delavni učitelj Janko Žirovnik na pobudo glasbenega učitelja skladatelja Antona Nedvéda zbiral narodne pesmi, ki so v kratkih presledkih izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Žirovnikov pevski zbor v St. Vidu nad Ljubljano je pridno in vztraj-

no gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Žirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobiti na knjižnem trgu. Na pogosto povpraševanje po njej je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmerke. Prvi zvezek je ravnokar te dni izšel. V njem je 123 narodnih napevov na 183 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri moške glasove v prosti, enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primesi in izumetničenj tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih pojó naši fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostijah ali k naboru gredé. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v polplatno vezanemu 56 Din.

— Blagajniške knjige za krajevne šolske odbore. Upravitelji, poslovođe in blagajniki krajevnih šolskih odborov sprašujejo po novih blagajniških knjigah, ki bi bile v skladu s predpisanimi tiskovinami za sestavljanje proračunov in obračunov. Dobili smo pojasnilo, da so bile do sedaj predpisane le nove tiskovine za proračune in obračune. Za poslovne knjige pri krajevnih šolskih odborih ni bila podana še nobena odredba. Kakor smo se informirali, je zadeva v proučevanju in bodo prešla Učiteljska upraviteljstva in krajevni šolski odbori svoječasno potrebna navodila.

— Šolskim vodstvom oddaja »Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani« za čtivo pri pouku iz sadjarstva in vrtnarstva posamezne številke »Sadjarja in vrtnarja« po znižani ceni 100 števk za 10 Din. Naročite čim prej in naznanite, po koliko želite enakih števk. Sezite hitro po ugodni priliki, dokler je še kaj zaloge in izbire. Večjim naročnikom se bo dodalo nekaj jubilejnih števk za pridne in revne učence.

— Stalež vsega šolstva in učiteljstva ter kulturnih ustanov v dravski banovini se pripravlja in ga izda ter založi Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani v začetku marca t. l. Ker bo vseboval »Stalež« osebne podatke in kulturni pregled vasi, sreza in banovine, ne dvomimo, da si ga naroči sleherna šola, pa tudi mnogi posamezniki.

— Esperanto v šole in prakso. Že v več državah je esperanto vpeljan v šole kot neobvezen predmet. Ko bi se pa esperanto vpeljal v vse šole kot obvezen predmet, bi se koristilo niti preceniti ne dale. Pomislimo samo, koliko jezikov mora znati vsak, ki se peča s trgovino, industrij. Zato se je že večkrat sprožila misel, vpeljati kak mednarodni jezik kot obvezen jezik v vse šole v vseh državah. Že pred Društvom narodov se je to vprašanje načelo (L. 1922.), pa stvar je bila črtana z dnevnega reda. Ni pa seveda s tem zadeva bila odpravljena s sveta. L. 1922. se je na pobudo dr. Privat-a sklicala naučno-

tehnična konferenca za vpeljavo esperanta v šole. Ta konferenca je vzbudila veliko pozornost vseh javnih krogov. Naslednje leto se je vršila slična konferenca v Benetkah. L. 1925. je Mednarodno Esperantsko Udruženje (Universala Esperanto Asocio) organiziralo dve slični konferenci v Parizu. Prva se je bavila s vprašanjem »Esperanto in znanost«, druga pa, pod predsedstvom Trgovske Zbornice v Parizu, je sklicala trgovske kroge, da obravnavajo o tem vprašanju. 400 trgovskih zbornic je poslalo svoje zastopnike, navzoči so bili delegati raznih gospodarskih združenj, zastopani so bili velesejmi in II držav je poslalo na to konferenco svoje vladne zastopnike. Na to konferenco so vabljeni vsi: trgovske zbornice, predsedniki velesejmov, gospodarska udruženja vseh vrst, trgovske šole, strokovne organizacije, tujskoprometne organizacije, paroplovne in zrakoplovne družbe, radio-družbe, hotelirji, potem šole vseh vrst od najnižjih do najvišjih, filmska podjetja, učiteljska in profesorska udruženja, prosvetna društva itd. Ta konferenca naj pokaže vedno večje zanimanje za esperanto in uglađi pot v šole. Dunajska radio-postaja bo vsako sredo zvečer (21—22) objavljala važne novice glede te mednarodne konference.

Osebnne zadeve

—i Napredovali so učitelji(-ce): v IX. skupino: Kutin Elizabeta iz Boh. Bistrice; Žnidarčič Anzelma iz St. Vida; Kramer Franc iz Blance; Bizjak Mirko iz Gor. Radgone; Novak Matilda iz Prevorja; Kraje Justina od Sv. Antona; Keržin Stefan iz Krvave peči; Slokar Rastislav iz Bogojine; Kosović Suzana iz Beltincev; Rihar Rozalija od Sv. Miklavža; Korban Anton iz Fokovcev; Dolžan Egidija iz Vač; Mrše Rozalija iz Tržišča; Podboj Stanislava iz Zibike; v VIII. skupino: Vardjan Vida iz Podzemlja; Kodrič Leopoldina od Sv. Marjete ob Pesnici; Gaber Ana iz St. Vida pri Planini; Horvat Albina iz Dol. Lendave; Roje Anzelma iz Hotize; Sinko Justina iz Križevcev; Kus Marija iz Loma; Ornik Cecilija iz Sv. Vida; Potočnik Sonja iz Petrovč; Štiglic Jožeta iz Rečice ob Savinji; Zen Vladimira iz Toplice; Drobnič Angela iz Loškega potoka.

Učiteljski pravnik

—§ Kazni zaradi neopravičenih šolskih zamud. V zadevi postopka pri odmeri in izvršitvi kazni za neopravičene šolske zamude je odločilo ministristvo prosvete z odločbo z dne 1. januarja 1934 O. N. br. 82.114 za primere, da ostane rubežen brezuspešna, ker kaznovana stranka nima nobenega premoženja in stranka tudi ne pristane na izpremembo denarne kazni v delo na šolskih ali občinskih poslih nastopno:

»Točko 8 razpisa ministristva prosvete O. N. br. 12.087 z dne 23. feb. 1933 (IV No 4011/I) je tolmačiti sledeče:

Siromašni roditelji in skrbniki, kateri nočejo ali absolutno ne morejo plačati kazni v denarju, morajo denarno kazen odslužiti na občinskih ali šolskih poslih, računajoč višino dne, kakor je to določeno v zadnjem odstavku točke 8 razpisa ministristva prosvete O. N. br. 12.087 1933.«

Iz navedene odločbe ministristva prosvete sledi z ozirom na zadevna določila § 61. zakona o narodnih šolah, da je pristopiti k izvršitvi kazni z delom na šolskih ali občinskih poslih ne glede na to ali ubožni starši pristanejo na izpremembo denarne kazni v delo na občinskih ali šolskih poslih.

—§ Ali dobi šola za čas od 1. I. 1933. do 31. III. 1934. dvanaestine? A. A. v B.

Odgovor: Ker znaša Vaš šolski proračun za 1. 1933. Din 9500,—, je upravna občina

Drobiž iz učiteljske torbe

(Nabral —nč—)

Naše časopisje je povsem spregledalo dogodek, ki so ga pa zabeležili vsi zagrebški listi: z rešenjem vrhovnega sodišča je bil končan spor okrog imovine, ki je bila last bivšega Saveza hrvatskih učiteljskih društev. Kasacijsko sodišče je odločilo, da je po likvidaciji SHUD njegov pravni naslednik zagrebačka sekcija JUU. Ta je sedaj že nastopila pravice do »Hrvatskega učiteljskega doma« na trgu kralja Aleksandra in »Hrvatskega učiteljskega konvikta« v Klaičevi ulici. Brat-ski zagrebški sekciji JUU pa je bila izročena ob tej priliki tudi ostala imovina, ki jo je blviš likvidacijski odbor SHUD izročil za čuvanje okrožnemu sodišču (hranilne knjižice, blagajniške knjige, gotovino i. dr.) Sekcija JUU je pričela te dni že s popraviljanjem Hrvatskega učiteljskega doma, koder so najpoprej uredili učiteljsko čitalnico. Na pomlad pa bodo temeljito preuredili obe svoji stavbi.

Slovaška Matica je največja prosvetna ustanova naših severnih bratov Slovakov. Praznovali so nedavno 70 letnico njenega obstanka. Zanimivo je, da je M. S. l. 1875. madžarska vlada razpustila, njeno imovino v znesku več stotisoč goldinarjev pa zaplenila in osnovala iz te vsote v Budimpešti društvo za pomadžarenje Slovakov. Nad tem se je zgražal ves kulturni svet. Madžarski teror pa ni uničil pomembne narodne institucije, ki si je postavila za cilj širjenje prosvete, proučevanje jezika in zbiranje narodne folklore. Danes šteje Slovaška Matica sedem centralnih

in 137 krajevnih odborov. Vsega članstva pa je preko 20.000. Ima 3.000 krajevnih knjižnic in v njih 150.000 knjig. Zlasti uspešno delo je razvila MS po ustanovitvi CSR. Po prevratu so imeli nad 10.000 predavanj ter 1000 akademij in raznih svečanosti. Gledališka centrala Slovaške Matice beleži, da prireajo v njej večljani diletantski odri letno čez 4.000 predstav.

Lepe številke kažejo sijajen kulturni razmah, od kar se je Slovaška rešila budimpeštanskega tiranstva in ji je v CSR omogočeno svobodno kulturno življenje. Odveč bi bilo poudarjati, da je Slovaška učiteljska med najbolj agilnimi delavci in funkcionarji v M. S.

Pred dnevi so priobčili prestolniški dnevnik osmrtnice za trgovcem Vasom Dukovičem, ki jih je podpisal: »Zadužbinski odsek ministristva prosvete«. Za naše prilike vsakakor neobičajen pojav. Globlja stran te zadeve pa je takale:

V vzhodnem delu naše države imajo šole in ostale kulturnoprosvetne ustanove mnogo, mnogo naklonjenih podpornikov. Domala vsaka šola ima po enega ali več »dobrotvorov«, ki so s svojimi volili podprli razmah prosvete.

Svojih domačih krajev pa dobrotvori ne pozablajo niti takrat, če jih je življenjska pot zanesla daleč od doma, čez veliko lužo, kjer jim je zaslajala srečna zvezda. Tipičen primer prosvetnega podpornika nam nudi Vasa Dukovič iz Risan v Boki Kotorski, ki je pred tedni umrl v Denveru v državi Koloradu (Združene države Severne Amerike). Kot sin majhne trgovske družine je obiskoval najprej osnovno šolo v domačem kraju.

Za tem ga je stric poslal v svet, da izpopolni nauke v trgovski stroki. Sreča mu je bila mila. Ustanovil se je v Denveru, glavnem mestu države Kolorado, koder je začel uspešno trgovati. Poštenemu in vrlemu Jugoslavanu pa so sčasoma ponudili tudi vodilna mesta v raznih denarnih, trgovskih in industrijskih zavodih. Med svetovno vojno je pomagal Jugoslovanskemu odboru in je bil med največjimi dobrotniki, ki so pomagali graditi Jugoslavijo. Po vojni je bogato podprl svojo ožjo domačijo. Občini Risan je dal na razpolago mnogo denarja, da je lahko zadostila svojim potrebam. Večen spomenik pa mu je zgradba »Narodni dom«, koder imajo svoje prostore vse domače risanske nacionalne ustanove. Preveč bi bilo naštevati, če bi hoteli navesti vse podpore cerkvam in samostanom, zabeležimo pa naj, da je ustanovil Dukovič »zadužbino«, ki jo opravlja naše prosvetno ministristvo ter znaša 5 milijonov dinarjev. Iz tega zneska se šola letos 50 gojencev, ki posejajo najrazličnejše učne zavode. S svojimi velikodušnimi štipendijami, ki omogočajo mladini iz Zetske banovine nadaljnje šolanje, si je postavil večkratni dolarski milijonar najlepši spomenik. Prav zato mu je naročil zadužbinski odsek našega prosvetnega ministristva časopisne osmrtnice, da proslavi s tem spomin našega velikega narodnega dobrotnika.

Na zbliževanju z bratsko Bolgarijo delujejo vse naše prosvetne ustanove. V SSS je bilo sprejeto že tudi bolgarsko telovadno društvo »Junak«. Zadnjič so posetile Beograd bolgarske intelektualke, katerim so priredili prirsno pozdravno manifestacijo na Kolarčevi univerzi. Kakor doznavamo, so se

že tudi podvzeli koraki za zbližanje med našim JUU in BUS Jugoslovanskim učiteljskim udruženjem in Bolgarskim učiteljskim Sva-zom. Tega koraka bo vesela vsekakor vsa naša in bolgarska nacionalna javnost.

Nekaj števk iz prosvetnega življenja v sosednji Bolgariji. V letih 1879. do 1888. je bilo le 1936 osnovnih šol, danes pa imajo: 2 univerzi, (ena je državna in ima nad 5.000 slušateljev. Univerza ima vse fakultete, razen tehnične). V Sofiji imajo tudi Umetniško in pa Muzičko šolo. Višjo zadržno šolo in dve Visoki učiteljski šoli (odgovarjati našim Višjim pedagoškim šolam). Ostalih prosvetnih zavodov je v državi (kakor kažejo zadnje številke): 98 gimnazij z 31.389 dijak, 170 gospodarskih šol — 20.000 gojencev, 36 strokovnih šol s 5.300 dijak, 1258 progimnazij s 134.342 učencev, 5700 osnovnih šol s 477.000 učencev. Za primerjavo naj služi ta ugotovitev: Leta 1880. je bilo pismenih prebivalcev 21%, leta 1932. pa je poraslo število na 57,86%. (Statistika z dne 1. jan. 1932 izkazuje v kraljevini 6 milijonov prebivalcev, 85% od tega je Bolgarov, 350.000 je Turkov, ki so se pa že naturalizirali.)

Izmed važnejših kulturno-prosvetnih ustanov navajam: Bolgarsko kraljevsko akademijo, Bolgarski arheološki institut, Bolgarski narodni arheološki muzej, Bolgarski etnografski muzej, Kraljevski prirodoslovni muzej, 23 bolgarskih mest pa ima lastne muzeje, koder hranijo starine iz najdaljših časov bolgarske zgodovine ali pa iz zgodovine drugih narodov, ki so živeli na ozemlju današnje Bolgarske.

dolžna prispevati za proračunsko dobo, t. j. od 1. I. 1933. do 31. III. 1934. znesek 9500 Din in tri dvanajstine t. j. Din 2373—, skupaj Din 11.873—.

—§ F. M. v S. Banovinski dokladi na uslužbenki davek niso podvrženi prejemki za stanarino, kurivo in nagrade, po členu 97. zakona o uradnikih, ki se glasi: Prejemki drž. nameščencev in upokojencev so oproščeni vseh samoupravnih doklad.

Mladinska matica

—mm S. 7. seje M. M. dne 18. t. m.

1. »Udruženju za dječju književnost« se pošlje po 1 izvod »Našega roda« in po en izvod lanskih rednih publikacij za mladinsko knjižnico in čitalnico, ki se je ustanovila v Zagrebu.

2. Odgovorilo se je na spis sreskega društva Maribor mesto, kjer se odbor toži, da prinaša »Naš rod« preveč snovi o morju.

3. Obravnavale so se vse točke iz zapisnika seje odbora za sestavo poizkusne številke šolskega časopisa.

4. V zadnjih 3 mesecih se je razprodalo iz zaloge 3088 knjig. Da se pospeši nadaljnja razprodaja, se je sklenilo natisniti nov reklamni list, ki se razpošlje vsem šolam in vsem knjižnicam. Poskrbi se tudi za reklamo v »Narodni prosveti« in »Tovarišu«. Isto tako se pošlje tudi na vsa hrvaška sreska društva dopis z reklamnim listom. Večjim naročilom se bodo dodale brezplačne knjige za revne učence.

5. Seja literarnega odseka za razpisane nagrade za izredno publikacijo se bo vršila v teku enega tedna.

6. V kratkem se objavi razpis nagrad za redne publikacije.

—mm Ribičičeva knjiga »Mihec in Jakec« izide v kratkem v hrvaškem jeziku v Zagrebu. To je drugo delo M. M., ki se prevaja.

Od 27 knjig in 4 letnikov »Našega roda«, ki jih je izdala doslej M. M., je popolnoma pošlo že 12 knjig in 1 letnik »Našega roda«. Od nekaterih knjig imamo le še nekaj izvodov.

V zalogi so še broširane po Din 250, vez. po Din 5— tele knjige:

Kresnice IV., Pipan: Kako smo delali radio, Bevk: Lukec in njegov škorec, Skulj: Vrtnarice in Ribičič: Miškolin.

Broširane po Din 350, vez. po Din 6—: Kresnice II., Kresnice V., Kresnice VI., Magajna: Brkonja Čeljustnik, Deržaj-Černejeva: Za vesele in žalostne čase (v štirbarvnem tisku), Kmetova: Lovci na mikrobe.

Od izrednih publikacij so še v zalogi Lovrenčičevo »Tiho življenje« z Jakčevimi ilustracijami, kart. po 6 Din, polpl. 9 Din, vez. v platno po 12 Din.

Cermelj: »Nikola Tesla«, kart. po 20 Din, vez. v polpl. po 24 Din, v platno 28 Din.

Ribičič: »Miklavževa noč« z Bambičevimi 4 barvnimi ilustracijami, kart. po 12 Din, vez. po Din 1650.

Prav tako so še na razpolago I., II. in IV. letnik »Našega roda«, vezani v polplatno po 21 Din.

Ako naroči vsaka šola za mladinsko knjižnico le po 5 do 6 knjig — bo zaloga razprodana! Sezite po lepih in dobrih knjigah.

Ekskurzijski odsek

DRUGI SMUČARSKI IZLET EO.

Smejali so se nam, ko smo se v soboto zvečer zbirali na kolodvoru. Dež ni hotel prenehati. Skoro smo oklevali, da-li bi šli ali ne. Pa smo se vendarle odločili. Gorjuškim smučarjem tudi dež ne vzame dobre volje. V Preserju smo izstopili. Dež. Desetorica je v zmernem tempu sopihala v breg. Dež, veter, sneg in noč niso ukrotili dobre volje! S korajžo naprej. Dober smučar mora preizkusiti tudi slabo vreme, če noče biti kdaj iznenađen. Po treh urah smo prispeli na Rakitno. Utrujeni? Še dolgo ne. Ko smo se preoblekli in najedli, smo — zaplesali. Ponoči sta mraz in veter temeljito spremenila vreme. Na veliko začudenje smo zjutraj zadričali po pršiču. Še megle, ki ima običajno Rakitno v najemu in trdo stoji dneve in dneve, ni bilo. Nedelja je bila dan imenitnega smuka. Kdor pozna Rakit-

niški smuški svet, bo to razumel. Popoldne smo se dobre volje kot še nikoli poslavljali od tov. upravitelja in gospe soproge ter njunega sladkega medu, s katerim smo bili pogosteni. V Ljubljani pa smo se na glas smejali vsem tistim, ki so se zbalj dežja in ostali doma.

Vsled nestalnega vremena bomo vsakokrat javili nedeljski izlet v dnevnem časopisu.

Šolski radio

—r XVI. teden, V torek dne 30. januarja bo predavala ga. dr. Šimec Amalija o temi: »Dober tek in še kaj.« V soboto dne 3. februarja bo ob 9. uri oddajala I. dekliska meščanska šola v Ljubljani »Strossmayerjevo proslavo« po sledečem programu:

1. Jenko: Bože pravde.
2. Slavnostni govor nastavnice mešč. šole Pavle Potočnikove.
3. Gregorčič: Josipu-Juraju Strossmayerju (deklamacija uč. III. razreda).
4. Petje: a) Pregelj: Solnce mi rajša. (Narodna.)
b) Pregelj: Ej vigred je to. (Koroška narodna.)
5. Grošljeva: Josipu-Juraju Strossmayerju (dekl. uč. I. razreda).
6. Petje: a) Češljaj me češljaj majčice. (Srbska narodna.)
b) Čergo čergice. (Srbska nar.)
7. Gangl: Vladika Josip Juraj Strossmayer (deklamira učenka III. b razreda).
8. Biskupu Strossmayerju (deklamira uč. IV. razreda).
9. Petje: a) B. Ipavec: Zvečer.
b) Šarašan. (Ruska narodna.)
10. Najlepši izreki vladike Strossmayerja (recitira učenka IV. razreda).
11. Himna: Lepa naša domovina.

—r Kmetijska radio predavanja. V nedeljo dne 28. januarja ob 7. uri 45 minut: O zidavi jam za kisanje krme; gosp. ing. Sadar Vinko. Ob 16. uri: Smernice za ureditev in vodstvo naših kmetij; gosp. ing. Petkovšek Valentin.

Iz sekcije

—s Seznam članstva: Ponovno naprošamo ona s. u. društva, ki še niso dostavila po tri izvode seznama članstva, da to nemudoma store.

Iz društev:

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V ŠKOFJI LOKI bo zborovalo v deški osnovni šoli v Škofji Loki, v soboto dne 3. febr. t. l. ob 8. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Poročila društvenih funkcionarjev. 2. Izvenšolsko delo Učiteljevo (ref. tov. preds. sekcije Ivan Dimnik). 3. Samostojni predlogi. 4. Slučajnosti. Pridite polnoštevilno! ODBOR.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG bo zborovalo dne 10. feb. 1934 ob 8/10. uri v Narodnem domu po sledečem dnevnem redu: 1. Lavtarjeva metoda in njegove računice — predava gospa dr. Pirkmajerjeve. 2. Iz šolske prakse: Petrovič. 3. Podrobni učni načrti: Kotnik. 4. Poročilo o predsedniškem zboru 14. jan. 1934. 5. Došli dopisi. 6. Slučajnosti. ODBOR.

Poročila:

— JUU SRESKO DRUŠTVO V ŠMARJU PRI JELŠAH je zborovalo dne 9. dec. ob 10. uri v Rog. Slatini ob navzočnosti 27 članov, t. j. 34%.

Predsednik tov. Verk pristrčno pozdravi tov. Sotoška, ki je že dolgoleten član našega društva; nadalje je pozdravil tov. Glinška in Šumra, borca starih časov.

Tov. Glinšku, ki je bil dolga leta predsednik našega društva ter si stekel nevenljive zasluge za procvit Rog. Slatine, je društvo podelilo diplomu častnega članstva.

Tov. Šumer je v svojem poslovnem govoru podal pregled o napredku šolstva v našem srezu, orisal težavno delo, ki ga je imel ob času, ko je bil še šolski nadzornik.

Tov. Sotošek je predaval »O krizi pri učilih in nazorilih. Predavatelj je podal navodila, kako se lahko izdelajo praktična in cenena učila iz kartona. Izvajanju je članstvo sledilo z največjo pozornostjo.

Verk Miloš, preds.

Rataj Oskar, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V KOZJEM je zborovalo dne 2. decembra 1933 ob 10. uri v šoli v Kozjem. Zborovanja se je udeležilo 36 tov.(ic), to je 76%. Opravičilo se je 5 tov.(ic).

Predsednik otvori zborovanje, pozdravi vse navzoče, osobito tov. Kobala, zastopnika sekcije iz Ljubljane, novi tov. Moserjevo in Hosnarjevo ter tov. Grudna iz Planine z željo, da bi se prav dobro počutili med nami ter prihodnjič pripeljali še ostale tov.

Ad. 1. Zapisnik zadnjega zborovanja se prečita in odobri.

Ad. 2. Obravnavajo se važnejši dopisi. — Za pobiranje prispevkov za spomenik V. Čubriločiča se je sklenilo, da se pobirajo prostovoljni prispevki.

Ad. 3. Nato je podal svoje poročilo tov. Kobal, kot zastopnik sekcije. Izročajoč pozdrave predsednika sekcije tov. Dimnika, ga je obenem tudi opravičil, ker se sam ni mogel udeležiti zborovanja. Poročal je o poteku glavne skupščine v Ljubljani in o tekočih zadevah sekcije. Iz poročila smo posneli, da se sekcija zelo trudi, da bi dosegla čim največ članstvu v korist. Govoril je obširno o sporu v JUU in o delu na sporazumu. Slednjič so ga še posamezni člani prosili raznih informacij. Tov. predsednik se mu prav lepo zahvali za izvršno poročilo in mu želi preživeti še par veselih uric med nami »Urwaldarjic«.

Ad. 4. Tov. Podjavoršek predava »Ova-duštvo — problem šole in ljudske vzgoje.« Očrtal je, kaj je ova-duštvo, da se začena že pri otrocih, kako ga spoznamo itd. Marsikomu je vzbudil lepe misli, da bo že pri vzgoji mladine pazil na to in res vzgajal otroke v prave poštene ljudi.

Ad. 5. Tov. blagajnik apelira na redno plačevanje članarine.

Ker drugih slučajnosti ni, zaključijo lepo uspelo zborovanje. Prihodnje bo meseca februarja v Kozjem.

Čok Albert, preds.

Marica Prislan, taj.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR DESNI BREG je sprejelo na svojem društvenem zborovanju dne 11. nov. 1933 naslednji sklep:

Na državnih učiteljskih šolah je predpisano toliko število učnih ur na dan, da nimajo dijaki časa za učenje in spisovanje nalog, ker jim vzame pouk v šoli ves čas in prihajajo domov šele zvečer duševno ubiti in trudni. Ker se bojimo, da bo prišel ta naraščaj duševno strt v učiteljski stan, prosimo za skrčenje števila učnih ur na učiteljskih na psihološko utemeljeno mero. Praksa nas uči, da postanejo najboljši učitelji tisti, ki so si ohranili duševno prožnost in svežost. Na drž. učit. šolah se naj opusti snovni princip in obdela manj snovi, a isto v globino in ne v širino; v glavnem se naj polaga težišče pri vzgoji učiteljskega naraščaja na stremljenje vzgojiti naraščaj, ki bo sposoben za samostojno duševno delo in bo prinesel v šolo solnce svežega mladostnega duha.

Petrovič Šimen, t. č. preds.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJGRADec je zborovalo v soboto dne 13. jan. 1934.

Od 42 članov(-ic) je bilo navzočih 28 to je 66%. Predsednik tovariš Kopač Leopold je pozdravil navzoče predvsem pa predavatelja tovariša Hernausa.

Situacijsko poročilo.

Uvodoma se je spomnil 60letnice rojstva vzornega tovariša Engelberta Gangla, ki mu je v imenu društva k jubileju pismeno čestital ter podal izčrpano poročilo o situaciji v organizaciji.

Tajnik tovariš Iglar Rajko je poročal o došlih dopisih in se je z ozirom na te soglasno sklenilo:

1. poslati »Učiteljskemu odboru za spomenik pokojnemu Veljku Čubriločiču« znesek 50 Din kot prispevek iz društvene blagajne;

2. da naj posojajo aktivni tovariši na območju svojih okolišev stanujočim brezposelnim tovarišem stanovske liste.

3. Glede centralizacije narodno-obrambene dela se vse učitelstvo strinja s predlogom sres. učit. društva Maribor I. breg.

Tovariš Josip Hernaus je v prav lepem in temeljitem referatu podal izkušnje svoje dolgoletne prakse glede pravičnega in nepravičnega ravnanja z imenovanimi števili v računstvu. Za jako dobro, metodično predavanje se mu je tovariš predsednik v imenu društva zahvalil.

Predlogi: 1. Opuste naj se prevodnice, ker so nepraktične in ne ustrezajo svojemu namenu ter naj se zopet vpeljejo matični listi, ki naj se v smislu novih odredb popravijo in spolnijo. Iz istega razloga, kakor tudi radi štednje naj se opuste nove knjižice ter uvedejo zopet izkazi o šolskem napredku.

2. Sekcija naj deluje z vsemi močmi za odpravo kuluka, ki se nam zopet obeta.

3. Izdelava načrtov šolskih okolišev naj se preloži do definitivne ureditve komisar-nih občin.

4. Sekcijski odbor naj zahteva od izvršnega in nadzornega odbora JUU, da skliče v svrhu sanacije razmer v JUU izredno glavno skupščino.

5. Sekcija naj skuša doseči spremembo Zakona o nar. šolah glede njegovih določb o obravnavanju neopravičenih šol. zamud.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo 17. feb. v Slovenjgradu.

Kovač Leopold, preds.

Iglar Rajko, taj.

Inozemsko šolstvo in učiteljstvo

NOVOSTI IZ BOLGARIJE

V tekočem šolskem letu bodo izvedene obsežne redukcije v bolgarskem šolstvu, baje tako velike, da bodo pristadle kar 69 milijonov levov. Reduciranih bo 1400 učiteljev in profesorjev, in sicer: Na osnovnih šolah 584, v progimnazijah (meščanskih šolah) 309 in v gimnazijah 500. V resnici bo n. pr. v progimnazijah daleko več reduciranih učiteljev, ker bodo reducirane vse progimnazije, ki nimajo 75 učencev. Novi razredi na tej vrsti šolstva bodo dovoljeni le tedaj, ako se bo za posamezen razred oglasilo saj 50 učencev. Zaprtih bo kar 388 progimnazij, dočim bo na ostalih teh šolah zvišano delo in pouk v šoli učiteljstva. Pa tudi izmed 1274 gimnazij jih bo 431 reduciranih. Bolgarsko časopisje ostro napada tako štednjo ter utemeljuje svoje izjave z dejstvom, da je v bolgarskem narodu še zelo veliko število analfabetov tako, da bi moralo biti število šol zvišano, a ne znižano. Bolgarsko učiteljstvo je imelo doslej 75% popust na železnicah. Z nekim novim odlokom pa jim je bila ta ugodnost prikrajšana tako, da se danes vozijo le za polovično ceno, kakor je to uvedeno pri nas in ostalih državah v Evropi. Jasno je, da je to noviteto učiteljstvo sprejelo z velikim nezadovoljstvom, posebno, ker pravijo bolgarski tovariši, da so izmed vseh učiteljev v Evropi najslabše plačani. K.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5—

FR. P. ZAJEC

izprašan optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, ščipalnice, barometre, toplomere, risalno orodje, mikroskope, foto-aparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

DVE SPALNICI,

kavkaški oreh, vezani (šperani), proda Kurnik Ignacij, mizarstvo, Vižmarje 36, pred tovarno Hribernik.

Šolske knjige

za vse kategorije šol in po najnovejših izdajah

Šolske zvezke

vsakovrstne, za šolske in domače vaje

Šolske potrebščine

za vse mogoče šolske zahteve. Vam nudi vedno

KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6 — MARIBOR, TYRŠEVA ULICA 44

KDOR OGLAŠUJE
TA NAPREDUJE!

VEL. TRGOVINA

F. König

Velika izbira igrač, galanterijskega blaga in gramofonov, kakor tudi žepnih predmetov in raznih kovčegov.

UGODNOST!

D mske galoše Din 70
Moške galoše Din 75
Damski snežni čevlji Din 100
Moški snežni čevlji Din 110

ANTON KRISPER, LJUBLJANA

MESTNI TRG 26 ♦ STRITARJEVA ULICA 3